

SUUREN VALIOKUNNAN LAUSUNTO 7/2014 vp

Valtioneuvoston selvitys komission työohjelmasta 2015; peruutettaviksi tai uudelleen tarkastettaviksi ehdotetut säädösehdotukset

Valtioneuvostolle

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunnan suuri valiokunta on 6 päivänä helmikuuta 2015 saanut valtioneuvostolta perustuslain 97 §:n mukaisen selvityksen (E 160/2014 vp) ja ja lähettänyt asian mahdollisia toimenpiteitä varten perustuslakivaliokuntaan, ulkoasiainvaliokuntaan, valtiovarainvaliokuntaan, tarkastusvaliokuntaan, hallintovaliokuntaan, lakivaliokuntaan, liikenne- ja viestintävaliokuntaan, maa- ja metsätalousvaliokuntaan, puolustusvaliokuntaan, sivistysvaliokuntaan, sosiaali- ja terveysvaliokuntaan, talousvaliokuntaan, tulevaisuusvaliokuntaan ja työelämä- ja tasa-arvovaliokuntaan.

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- EU-erityisasiantuntija Lauri Tenhunen, valtioneuvoston kanslia
- erityisasiantuntija Tuuli-Maaria Aalto, työ- ja elinkeinoministeriö
- neuvotteleva virkamies Tiina Heiskanen, työ- ja elinkeinoministeriö
- neuvotteleva virkamies Päivi Kantanen, työ- ja elinkeinoministeriö
- elinkeinopoliittinen asiantuntija Pia Björkbacka, Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry

- varatoimitusjohtaja Antti Neimala, Suomen Yrittäjät
- asiantuntija Hannu Ylänen, Elinkeinoelämän keskusliitto EK
- suojeluasiantuntija Otto Bruun, Suomen luonnonsuojeluliitto ry.

Lisäksi kirjallisen lausunnon ovat antaneet

- Akava ry
- Elinkeinoelämän keskusliitto EK
- Kuluttajaliitto ry
- Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry
- Suomen Yrittäjät ry
- Suomen luonnonsuojeluliitto ry
- Toimihenkilökeskusjärjestö STTK ry

Viitetiedot

Perustuslakivaliokunta, ulkoasiainvaliokunta, valtiovarainvaliokunta, tarkastusvaliokunta, hallintovaliokunta, lakivaliokunta, liikenne- ja viestintävaliokunta, maa- ja metsätalousvaliokunta, puolustusvaliokunta, sivistysvaliokunta, sosiaali- ja terveysvaliokunta, talousvaliokunta, työ- ja tasa-arvovaliokunta, sekä ympäristövaliokunta ovat ilmoittaneet suurelle valiokunnalle, että ne eivät ryhdy toimenpiteisiin asian johdosta.

VALTIONEUVOSTON SELVITYS

Esitys ja valtioneuvoston kanta

Komission esitys ja valtioneuvoston kanta on kuvattu valtioneuvoston E-kirjelmässä (E 160/2014 vp).

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Suuren valiokunnan saaman selvityksen mukaan komissio aikoo ehdottaa peruutettaviksi tai uudelleen tarkasteltaviksi kevään 2015 aikana noin 80 säädösehdotusta osana nk. REFIT-ohjelmaa, jolla pyritään parantamaan EU:n sääntelyn toimivuutta ja tuloksellisuutta sekä vähentämään sääntelystä aiheutuvia kustannuksia ja hallinnollista taakkaa.

Suuri valiokunta toteaa, että asiantuntijakuulemisissa on tuotu esille, että komissiolla on sen aloiteoikeudesta johdettavissa oleva laaja harkintavalta vetää esityksiään pois, ja tämän vuoksi valiokunta katsoo valtioneuvoston tavoin, että sillä ei ole asian käsittelyn tässä vaiheessa huomautettavaa komission toimiin. Tarvittaessa valiokunta tulee myöhemmin ottamaan kantaa yksittäisiin poisvedettäviksi tai uudelleen tarkasteltaviksi esitettäviin lainsäädäntöhankkeisiin erikoisvaliokuntia kuultuaan.

Suuri valiokunta pitää tärkeänä, että REFIT-ohjelmaan sisältyviä toimia valmistellaan avoimesti ja ennakoitavasti eri tahoja tasapuolisesti kuullen ja komissio toimillaan kunnioittaa myös vilpittömän yhteistyön, toimielinten tasapainon ja harkintavallan väärinkäytön kiellon periaatteita loukkaamatta neuvostolle ja Euroopan parlamentille lainsäätäjänä kuuluvia oikeuksia. Tässä yhteydessä valiokunta tuo esille, että Euroopan parlamentti on komission työohjelmaa käsitellessään muun muassa puoltanut kiertotalouden edistämistä koskevaa direktiivipakettia ja ilmalaatudirektiiviä sekä niihin liittyvien neuvottelujen jatkamista. Parlamentin enemmistö on puoltanut myös neuvottelujen jatkamista raska-

ussuojeludirektiivin äitiysvapaata koskevasta muutosehdotuksesta.

Suuri valiokunta yhtyy valtioneuvoston kantaan aktiivisen ennakkovaikuttamisen tärkeydestä niissä tapauksissa, joissa komissio aikoo tehdä uuden, korvaavan ehdotuksen poisvedettävän ehdotuksen tilalle. Valiokunta pitää lisäksi välttämättömänä, että ennakkovaikuttamisen osana arvioidaan sitä, olisiko peruutettavien tai uudelleen tarkasteltavien hankkeiden luetteloon tarkoituksenmukaista esittää lisättäväksi muitakin vireillä olevia säädöshankkeita.

Suuri valiokunta muistuttaa, että se on valtioneuvoston EU-politiikkaa koskeneessa mietinnössään (SuVM 1/2014 vp) edellyttänyt, että valtioneuvosto ottaa aktiivisesti osaa toimivalan käyttöä ja toimintatapoja koskevaan keskusteluun etukäteen valmisteltujen ja koordinoitujen kansallisista lähtökohdista valmisteltujen kantojen pohjalta. Tämän tavoitteen saavuttaminen edellyttää systemaattista säädösten ja asiakokonaisuuksien läpikäymistä menettelyssä, jossa eri sidosryhmien tasapuolinen ja riittävä kuuleminen voidaan varmistaa. Tässä työssä tulisi arvioida erityisesti sitä, milloin ja millainen EU-tason toiminta on tarpeen, milloin sitä tulisi edelleen kehittää ja sen tehokkuutta ja kattavuutta parantaa ja vastaavasti milloin sääntelystä tulisi pidättäytyä tai sitä purkaa. Valiokunta painottaa, että säädösten ja säädöskokonaisuuksien selkeys, toimivuus ja niiden täytäntöönpanokelpoisuus tulee olla ehdoton prioriteetti.

Suuri valiokunta katsoo, että EU-tason sääntelyn on aina tuotettava lisäarvoa kansalliseen sääntelyyn nähden. Lisäarvon arvioinnissa on kiinnitettävä erityistä huomiota unionin ja jäsen-

valtioiden säädösten muodostamaan kokonaisuutta. On muistettava, että laadukas, kattaviin vaikutusten arviointeihin perustuva EU-tason säätely tarjoaa toimijoille yhden yhtenäisen säädöskokonaisuuden jäsenvaltioiden 28 erillisen ja eri sisältöisen lainsäädännön sijaan. Taroituksenmukaisen ja oikeasuhtaisen EU-lainsäädännön kautta voidaan luoda yksityisille ja yrityksille tasapuoliset toimintaedellytykset, vaikuttaa myönteisesti talouskasvuun ja kansalaisten hyvinvointiin ja edistää EU:n perussopimuksissa määriteltyjen tavoitteiden ja arvojen yhtäläistä toteutumista jäsenvaltioissa.

Lopuksi suuri valiokunta uudistaa kantansa siitä, että lainsäädännön kartoitus on tehtävä tasapuolisesti kaikilla sääntelyn aloilla (SuVM 1/2014 vp). REFIT-ohjelmaa ei tule käyttää verukkeena esimerkiksi kuluttajien ja työntekijöiden suojan tai ympäristönormien heikentämiseen.

Lausunto

Lausuntonaan suuri valiokunta ilmoittaa,

että valtioneuvosto ottaa edellä esitetyn huomioon.

Helsingissä 6 päivänä maaliskuuta 2015

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj. Riitta Myller /sd
vpj. Paavo Arhinmäki /vas
jäs. Sirkka-Liisa Anttila /kesk
Jouni Backman /sd
Christina Gestrin /r
Jukka Gustafsson /sd
Pietari Jääskeläinen /ps
Elina Lepomäki /kok
Anne Louhelainen /ps
Mauri Pekkarinen /kesk

Jaana Pelkonen /kok
Jouko Skinnari /sd
Johanna Sumuvuori /vihr
Sinuhe Wallinheimo /kok
vjäs. Sauli Ahvenjärvi /kd
Anne Holmlund /kok
Johannes Koskinen /sd
Tuula Pelttonen /sd
Pirkko Ruohonen-Lerner /ps
Hanna Tainio /sd.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Anna Sorto.